

de Rosa II, 22).

Sobre la qüestió de si el cast. (primer argòtic) AVIZORAR [1555] és un manlleu envilit i disfressat del nostre noble mot, es veurà l'art. del DCEC/DECH; més aviat sembla tractar-se d'un derivat del germanesco *avizor* [1611] < argot anticn *aviseur*; tanmateix degué sofrir una forta contaminació del nostre *visurar*, tenint en compte l'ús andalús: aquella reana ['rotllo'] de gente que *visoré* en la cocina, que alternant amb *avizaror* (II, cap. 10) escriví Fernan Caballero (*Clemencia* I, p. 275, «*avizaror*: lo mismo que columbrar», *ibid.*, gloss.), i salm. *visorear* «ojear» (Lamano; *RHisp.* XLIX, 635). *Visurador* [Lacav. I. *Visurament* [Ruyra]. *Visuració*. *Visurejar*. *Revisurar*.

Avisar [c. 1400], del fr. *aviser* 'instruir', 'avisar', derivat de *avis* 'opinió', que nasqué de la frase antiga *m'est a vis o m'est vis* 'em penso, crec, opino', provinent del ll. *MIHI VISUM EST*, del verb *VIDĒRI* 'semblar-li (a algú alg. c.)', 'donar-li de parer'. Sembla ser manlleu del francès en totes les llengües romàniques, evidentment en cast. [c. 1360; *aviso*, S. xv],⁶ quasi del tot segur en it. *avvisare* (Dante, Boccaccio, i c. 1300, *Novellino*; *avviso*, fi S. XIII, si bé a distingir-ne *avvisare* 'observar, afrontar' mj. S. XIII, autòcton), i fins en llengua d'oc, on apareix primer en el N. del domini.

En occità, pogué tenir alguna cosa d'autòcton en part del territori, sobretot en la zona rodanesa limítrofa del frprov.: car és on també apareix la locució originària: «Séiner, aujatz un songe qui toz es faus: / ènuit m'ere *avis*, aus anz-jornaus, / que cons Girarzenia per uns carraus / ---», c. l'a. 1100 (*Girart de Rossilhon*, Appel, *Chr.*, 1.639); i en el S. XIII en altres zones provençals: «non agro --- alegriers ab lurs amis, / cum ieu ab vos, so m'es a *vis*», Arnaut de Maruelh, i fins a Niça c. 1300 «ar diguàs qué vos n'es a *vis*», *St. Honorat*); el derivat *s'avizar* «prendre guarda», «consultar» en textos del xiv (*Lays d'Amors*, *St. Honorat*, Appel, 8.80, *avizar* tr. «annoncer, aviser» en textos en prosa del S. xiv, «viser» en el *Ferabrás* c. 1200 (que també és de c. al Roine mitjà), veg. Rayn. v, 536, Appel, *Chr.*, p. 210.

El substantiu *avis* dubto molt que aparegui en llengua d'oc a l'E. Mitjana, car els exemples que en citen són de la frase *m'es a vis*, mal analitzada. En canvi en fr. pròpiament dit, això apareix, en gran massa, des dels orígens, en particular la frase originària (*ço m'est vis*, ja c. l'a. 1000 en el *Saint Alexis*; *ce m'est a vis* poc més tard). La llengua d'oc pogué servir de transmissora cap a les llengües d'Espanya, i en particular el català; però ben poc, com sigui que en cast., i encara més en la nostra, el mot sorgeix en temps i ambients en què les influències vénen del Nord de França, i les occitanes ja estan força eclipsades.

En cat. antic la cosa corrent és *avisar-se* (i algun cop *avisar* intr.) en el sentit de 'adonar-se, posar atenció', i no sembla haver-n'hi cites anteriors a 1400: «*Surge et metre templum Dei* --- Diu St. Johan que Déu li dix --- mit l'altar ab una cana; après mit los qui estan e l mig del temple --- *avisat* bé que no mides aquells qui estan fora lo temple», StVicentF (veg. *MIDA*).

«Axi, *avisar!*, peccadors, recorrets a penitència!», StVicentF (*Quar.*, 256.193). «*Avisant-se* si-l poguera induir que la se'n menàs» i «sens *avisar-se* en en los braços la hu del altre se adormiren», *Decam.* v, § 6 (318.1f., 319.12, trad. «*avvisando* di poterlo inducere a portarla via» i «senz accorgersene»; o bé intr. «*avisà* que allò devia ésser dintre la casa» 'se'n va adonar', *avisar* x. 'adonar-se que', id. v, § 10, 342.37; vi, § 10, 373.2f. «*Curial s'avisà* Critxi no haver cara en la capellina»; «quant més lo comunicava, tant més en la sua amor s'escalfava e s'encenia; e vivia molt congoxosa perquè ell no se n'*avisava*», *Curial* (NCL. III, 199; I, 33).

A peses cal explicar que la frase del tipus *avisau que* --- 'féu atenció que' s'esllenegava molt fàcilment cap al sentit modern de 'instruïu, anuncieu tal cosa'; i que *avisar algú* 'espavilar-lo, fer-lo adonar ben bé de com és alg. c.', encara hi passava més fàcilment. En JoMartorell ja és més aviat el que hi entenem avui que la noció 'fer que hom s'adoni ben bé': «com lo Emperador fon atendat --- lo Sr. de Malvehí --- anà fer reverència --- lo Sr. de Malvehí supplicà --- que se'n anàs a posar al seu castell --- e tan secretament com pogué lo tramès a la vall Spinosa per *avisar* al Capità com lo Emperador era vengut ab sa filla e --- Tirant ho tingué molt secret fins ---» (Ag. II, 239.4).

En fi en el segle següent ja entra, amb el sentit modern, en la tradició lexicogràfica (no sabem en quin sentit ho premia Aversó, en registrar en el *Torc. avisà, avise, avis*): «voltria me *avissàsseu* per a quin dia se han de encantar los horts», OPou (*ThPu.*, 137; *DTO*. 1647 ---). I és quasi només en el sentit de 'anunciar, advertir, prevenir' tr., que el mot ha restat en la llengua moderna, convertit ja en una peça ferma i important de la llengua.

Val a dir que en el domini rossellonès se sent també en altres accepcions: Antoni Cayrol, que l'usa força, li donà sovint el sentit d'«adonar-se», en la forma *avisar-se* (JPCerdà, *Cont. Cerd.*, 41), també en altres construccions, que glossa «albirar, veure, decidir» (cf. el context pp. 42, 79), però sobretot pel que fa a allò, tenint en compte que de vegades li notem expressions de molt regust francès, no estem gens segurs que no sigui això (i no pas manteniment del nostre ús quatrecentista) quan hi llegim: «tant espantades corrien, bufant, suant, sotragant les criatures desassossegades, que no s'*avisaren* que, a cada petjada que marcaven a terra, naixien darrera d'elles roccasses» (p. 45).

Avis, en la primera dada que en veig, potser té encara el valor pregnant de 'amonestació, informació preventiva, preventòria' més que el de mer anunci: «fuy descavalcat per tolre-li la vida, e ell --- demanà-m perdó --- e ha-m promès sobre sa fe de *avisar-me* tot quant en lo camp dels crestians se farà. —Què bona nova --- —dix lo Soldà --- Com al moro li paregué --- entrà dins lo castell, e --- Tirant --- féu honor al moro, e lo moro li dix com venia per fer-se crestia --- e supplicava-l que-l volgués acceptar per servidor: —E sinific a la S. V. com per lo consell han determenat que --- vos serà tramesa una letra de batalla, empetà guardau --- — Tirant li regracià molt lo bon *avis*, e --- de